

Het stille geluk van Akiko

Jan-Philipp Sendker bij Boekerij:

Wat het hart kan horen
De stem van het hart
De herinneringen van het hart
Het stille geluk van Akiko

JAN-PHILIPP SENDKER

Het stille geluk van Akiko

Akiko ontdekt dat geluk niet in grote dingen zit,
maar juist in de stilte tussen de grote momenten in

Vertaald uit het Duits door Rosalyn van Moorselaar

ISBN 978-90-492-0945-2

ISBN 978-94-023-2821-9 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Akikos stilles Glück*

Vertaling: Rosalyn van Moorselaar

Omslagbeeld en -ontwerp: © Bürosüd

Zetwerk: Mat-Zet bv

© 2024 Blessing Verlag, a division of

Penguin Random House Verlagsgruppe GmbH, München,
Germany

© 2026 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv,
Amsterdam

No part of this book may be used or reproduced in any manner for the purpose of training artificial intelligence technologies or systems. This work is reserved from text and data mining (Article 4(3) Directive (EU) 2019/790).

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Voor Anna

Ik herkende de compositie al na de eerste paar noten. Chopin. Een van zijn nocturnes. De achtste om precies te zijn. Achter de piano zat een onopvallende vrouw, ongeveer van mijn moeders leeftijd. Links en rechts van haar stonden twee uitpuilende boodschappentassen. Ze speelde met haar ogen dicht en was zo goed dat de eerste voorbijgangers al snel stopten. Het stuk was eigenlijk veel te zacht voor een openbare piano in een lawaai-erig winkelcentrum, maar toch wist ze steeds meer luisteraars te boeien. Al snel was er geen voetstap, geen kuchje, zelfs geen gefluister meer te horen.

De vrouw nam de tijd.

Haar bovenlichaam bewoog langzaam mee op het ritme van de muziek. Het verbaasde me hoeveel deze onbekende aan haar publiek over zichzelf onthulde, puur door de klanken die ze uit haar instrument wist te lokken.

Elke toon raakte me in het hart.

Daar waar het het meest pijn doet. Daar waar niemand anders toegang toe heeft.

Dat ze nu juist de favoriete compositie van mijn moeder moest spelen.

Ik had het stuk niet meer gehoord sinds de dag van haar crematie.

Ik slikte en beet op mijn lip. Na de laatste noot liet de vrouw haar armen zakken en ze bleef even roerloos zitten. Het was stil om ons heen. Niemand bewoog.

Ze opende haar ogen en keek naar haar publiek. Een korte glimlach gleed over haar onzekere, bedeesde gezicht. Aarzelend stond ze op. Ze pakte haar boodschappentassen en verdween in de menigte alsof er niets gebeurd was.

Het duurde even voordat alle luisteraars hun eigen weg gingen. Ik bleef alleen achter.

Mijn hart bonsde alsof ik had gerend.

‘Sorry dat ik zo laat ben.’ Naoko stond buiten adem voor me. ‘Wat is er? Voel je je niet lekker?’

‘Jawel, hoezo?’

‘Je trilt helemaal!’

‘Alles is in orde. Ik heb waarschijnlijk gewoon trek.’ Wat had ik anders moeten zeggen? Muziek boeide Naoko niet. Ze pakte me bij de arm en we gingen naar een *izakaya* waar we al vaker hadden gegeten. Het eten was er goed en goedkoop, net als de *sake*. We bestelden *edamame*, *sashimi*, gegrilde vis gemarineerd in *miso*, *tamagoyaki*, een paar *yakitori*-spiesjes en twee grote glazen bier.

Het muziekstuk van Chopin echode nog door mijn hoofd.

‘Gaat het?’ vroeg Naoko nogmaals. Ik knikte.

Nadat de ober was vertrokken, haalde ze een roze fotoalbum uit haar tas en zette het voor me op tafel. Op de cover stond een foto van een stralend mooie vrouw in een witte trouwjurk. Ze hield een bruidsboeket vast. De foto was van opzij genomen, het hoofd van de vrouw iets gedraaid. Glimlachend keek ze in de camera. De laagstaande zon of een spotje gaf een warme, zachte glans aan haar haar. Mijn blik dwaalde van het album naar Naoko en weer terug.

‘Ben jij dat?’ flapte ik eruit.

‘Wie zou het anders moeten zijn?’

Ik staarde naar de foto, te perplex om te antwoorden. Naoko zag er mooier uit dan ooit. Het verbaasde me zelfs dat ze er zó mooi uit kon zien. Ze was echter niet onaantrekkelijk of onopvallend. Naoko was een half hoofd kleiner dan ik, ietwat gedrongen, met een flinke boezem en stevige bovenarmen en benen, maar zonder dat ze daardoor onhandig of plomp leek. Ze had een rond, ietwat plat gezicht, volle lippen, smalle ogen en al sinds ik haar kende had ze een pagekopje, een kapsel dat haar perfect stond. Ze kwam uit Osaka en was de enige vrouw binnen het bedrijf die felle kleuren durfde te dragen. Gele vesten. Blouses met bloemenprint. Roze, groene of fuchsia sjaals. Op straat of op het station, in de zee van zwart, grijs en donkerblauw, zag je haar rode jas altijd al van verre.

Ze had een bijzondere uitwerking op mannen. Ik kon me vrijwel geen enkele man van onze afdeling bedenken die niet graag een hotelkamer met haar zou willen delen.

Ik was onder de indruk en sloeg de eerste pagina van het album op. Op de volgende foto zag ze er nog mooier uit. De foto was frontaal genomen en de contouren van haar boezem waren zichtbaar in de halslijn van haar strakke jurk. Op de achtergrond kon ik vaag het silhouet van een tempel onderscheiden. Ze straalde, een glimlach die ik nooit eerder bij haar had gezien.

Voorzichtig bladerde ik verder. Op de foto's zag ik een gelukkige Naoko die verschillende trouwjurken paste. Naoko bij de kapper. Naoko die haar make-up liet doen. Naoko in een bloemenwinkel. Steeds weer omringd door glimlachende, attente vrouwen, die haar haar deden, haar wenkbrauwen bijwerkten, een sluier vasthielden of een autoportier openden. Naoko in een limousine, vrolijk zwaaiend vanuit het open raam. Naoko in een tuin op een rode brug, met een zwaan ervoor.

Wat ontbrak, was een foto van haar en de bruidegom. Dat was echter geen wonder. Naoko was met zichzelf getrouwd.

Toen ze me een jaar geleden over haar idee vertelde, dacht ik dat ze een grapje maakte. Ze werd binnenkort dertig en wilde vóór die tijd trouwen. Zelfs als klein meisje had ze al gedroomd van een bruiloft in het wit, van zichzelf als bruid, met een sluier, een tiara in haar haar en een jurk die een vrouw maar één keer in haar leven draagt.

Maar een bruidegom paste niet in dat plaatje.

Dat was nog steeds zo, had ze me uitgelegd. Ze wilde haar leven niet met een man doorbrengen, en ook niet met een vrouw. Ze wilde niet elke nacht naast dezelfde persoon in slaap vallen en 's ochtends weer naast diegene wakker worden. Ze wilde haar ontbijt niet met iemand delen. Ze wilde naar bed gaan wanneer ze daar zin in had, niet wanneer het van haar verwacht werd. Ze wilde op niemand hoeven wachten en, belangrijker nog, ze wilde zich niet schuldig voelen omdat ze iemand anders liet wachten. Ze hield niet van de geur van anderen in haar bed of badkamer, en daarom maakte ze regelmatig gebruik van hotels.

Een bruiloft wilde ze echter niet missen, en daarom had ze besloten om met zichzelf te trouwen.

In de maanden die volgden, vertelde Naoko me tijdens elke ontmoeting over de voorbereidingen op haar huwelijk. Ze beschreef gedetailleerd wat voor jurk ze graag wilde en hoezeer ze genoot van het passen. Ze vroeg me of ik vond dat ze een sluier moest dragen en waar ik de huwelijksnacht zou doorbrengen als ik haar was.

Ik had alles aangehoord, maar toch geloofde ik niet dat ze het echt zou doen. Nu sloeg ik sprakeloos het album dicht. 'Wauw,' was het enige wat ik kon uitbrengen.

De ober zette onze biertjes op tafel. We toostten op het huwelijk.

'Had je verwacht dat ik er zo mooi uit zou zien?'

‘Nee... ik bedoel, ja,’ stamelde ik, een beetje opgelaten.

‘Ik niet. Echt niet. Eigenlijk dacht ik dat het alleen maar om wat ingelijste foto’s en een album ging als herinnering, maar ik had het mis. Op deze foto’s zie ik hoe mooi ik kan zijn. Alleen ik, zonder man.’ Ze hief haar glas. ‘*Kampai.*’

‘*Kampai,*’ antwoordde ik.

Een serveerster bracht een bordje rauwe tonijn. We bestelden meteen twee glazen sake.

‘Zelfs mijn moeder vond het album mooi.’

‘Heb je het aan je moeder laten zien?’

‘En mijn schoonmoeder...’

‘Wat zei ze?’

‘Dat ik een goede keuze heb gemaakt.’

We begonnen te giechelen en lachten totdat de chef achter de toonbank ons nieuwsgierig aankeek. Naoko verontschuldigde zich, iets wat we die avond nog vaker zouden doen, zo luidruchtig waren we. We hadden het erover waar de huwelijksreis naartoe zou gaan, zeiden dat het een zegen was dat Naoko haar schoonmoeder al zo goed kende en zo graag mocht. In dit huwelijk zou er vast geen ruzie komen tussen ouders en schoonouders, merkten we op, hoewel Naoko tegenwierp dat je dat met haar ouders nooit zeker wist. Ik zag het als voordeel dat niemand in Naoko’s huwelijk de ander kon bedriegen of voorliegen, maar zij was het daar niet mee eens. Er waren genoeg mensen die zichzelf voorloegen en bedrogen, zei ze. Na even nadenken stemde

ik toe. Ook maakten we ons zorgen over een mogelijke scheiding, want hoe kun je afstand nemen van jezelf?

Het was laat geworden. We namen afscheid op station Shinjuku. Zij nam de trein richting Shibuya en ik zou in de Odakyu-lijn stappen.

Toen ik door de lange gangen naar de perrons liep, dacht ik weer aan de pianiste. Achteraf had ik er spijt van dat ik haar niet was gevolgd om haar te bedanken. Het was lang geleden dat iemand zo veel voor me had betekend. Ik zag haar weer voor me, met haar sliertige haar, haar ietwat ouderwetse jasje en haar volle boodschappentassen. Ze had eruitgezien als een gewone huisvrouw.

Ik dacht aan mijn moeder. Overmorgen was het twee jaar geleden dat ze gestorven was.

‘Ik geloof niet in toeval,’ had ze altijd gezegd. ‘Alles gebeurt met een reden.’

Thuis trok ik nog een blikje bier open. ‘Vis moet zwemmen’ was ook iets wat mijn moeder vaak zei en dan schonk ze nog een koud biertje of een glas witte wijn in voor zichzelf.

Mijn telefoon trilde. Naoko had me haar trouwfoto gestuurd met een groot rood hart en de tekst ‘Durf anders te zijn’ eronder. Ze had gemerkt dat ik onder de indruk was van de foto’s en haar verhaal. Ik stond versteld van mezelf. Tot vanavond was trouwen niet eens bij me opgekomen. Zeker niet in mijn dromen. Ik had geen vriend en wilde er ook geen. Ik had nog

nooit een datingapp gebruikt. Af en toe sloeg ik beleefd een uitnodiging van een collega af voor een etentje, een kop koffie of een film. Ik voelde me ongemakkelijk bij een-op-eencontact, behalve met Naoko of Tomomi, en zelfs hun gezelschap was me soms te veel. Ik hield er niet van om vragen van vreemden over mezelf te beantwoorden. Ik vond het vermoeiend om te praten over wat ik van een film, een boek of een nieuwe mangaserie vond, wie mijn favoriete acteurs waren, of ik liever rauwe, gegrilde of gebakken vis at. Ook vond ik het onplezierig om de vraag te krijgen of ik ooit op Okinawa of Hawaiï was geweest, of dat ik er nog van droomde om daarheen te gaan.

Ik voelde me meer op mijn gemak in een groep dan in mijn eentje. Het was niet moeilijk om mee te lachen, complimentjes te maken aan de kok, sakeglazen bij te vullen en op de juiste momenten instemmend te knikken. Dan ging ik op in de groep en voelde ik me minder de buitenstaander op wie niemand zat te wachten.

Toen ik naar Naoko's trouwfoto had gekeken, was er iets in mijn binnenste veranderd. Plotseling zag ik mezelf voor me in een witte trouwjurk, met een sluier en bloemen. Ik zag mezelf al poseren in een park, met een tak kersenbloesem in mijn handen. Hoe zou ik, Akiko, eruitzien op de foto's?

Wilde ik dat echt weten? Waarom eigenlijk niet?

Ik werd wakker met een knallende hoofdpijn. Het was zaterdag, de dag waarop ik meestal niet veel meer deed dan bijkomen van de week. Het kantoorwerk was niet zo interessant, maar wel vermoeiend en de dagen waren lang.

Op zaterdag bleef ik meestal tot twaalf uur in bed liggen. 's Middags deed ik boodschappen, de was, keek ik een film, las ik een manga of een boek en oefende ik mijn Franse woordenschat. Aan het einde van de dag ging ik vroeg naar bed. Om het weekend had ik een uur Franse les van madame Montaigne.

Ik zette koffie voor mezelf en maakte een croissant warm.

Hoe meer ik nadacht over Naoko's bruiloft, hoe meer het idee me aanstond.

Toen ik googelde op 'solo wedding', gaf dat miljoenen resultaten. Er waren bureaus in Tokio, Osaka, Kobe en Kyoto die allerlei variaties van dergelijke bruiloften aanboden. Sommige regelden fotoshoots van twee tot drie uur of een halve dag in een studio, inclusief trouwjurk, make-up en haarstyling. Op hun websites stonden foto's van jonge vrouwen in trouwjurken, met sluiers of kleine tiara's in hun haar. Sommigen waren jonger dan ik en grijsden naar de camera als schoolmeisjes. Ze zagen er opgedirkt uit, alsof ze op een cosplayfestival waren. Bij anderen zag ik echter hetzelfde geluk, dezelfde vreugde, dezelfde trots, dezelfde verwondering als op Naoko's foto's.

Andere bedrijven organiseerden dagvullende programma's in hotels. Je kon vrienden en getuigen meenemen, of zelfs een bruidegom en gasten boeken. Er waren all-inclusive pakketten of lange prijslijsten met extra's zoals limousineservice en hotelsuites voor de huwelijksnacht. Dat was niet wat ik zocht. Ik was gefascineerd door Naoko's foto's. Ik was gefascineerd door het feit dat ze zo kon transformeren: van vriendin en collega tot een stralende bruid, en dat ze niemand anders nodig had om er zo mooi uit te zien.

Ik douchte me, kleepte me aan en maakte het appartement schoon. Het had twee kamers en een keuken, en was eigenlijk te groot en te duur voor mij alleen. Maar ik was eraan gehecht, en mijn moeder had me een levensverzekering nagelaten die verrassend hoog was naar onze maatstaven. Als alleenstaande moeder was ze waarschijnlijk bang geweest voor wat er van me zou worden als ze plotseling zou overlijden, en dankzij dit geld kon ik in ieder geval een tijdje studeren en in mijn onderhoud voorzien.

De komende jaren hoefde ik me in ieder geval geen zorgen te maken over geld.

Ik veegde de *tatami* en de keukenvloer, stofzuigde de gang, deed de wasmachine vol en hing kort daarna de was op.

Toen ik de badkamer schoonmaakte, viel mijn blik op de spiegel. Ik rechte mijn rug, stond stil en bekeek mezelf. Zonder make-up was mijn huid bleek, bijna

wit, en nog steeds glad. Mijn gezicht was smaller dan dat van de meeste vrouwen die ik kende, mijn neus langer en iets puntiger, mijn ogen ronder en groter. Vroeger stoorde ik me aan het kleine donkere moedervlekje op mijn rechterwang, maar die tijd was voorbij.

Mijn lippen waren vol en van nature rood, dus gebruikte ik alleen subtiele lippenstift. Ik kamde mijn haar naar achteren en bond het in een paardenstaart, waarbij ik mijn hoofd heen en weer draaide. Mijn oren staken een beetje uit. Omdat ik ze te groot vond, droeg ik zelden een paardenstaart. Vroeger was ik niet tevreden over mijn uiterlijk, maar nu voelde ik me niet bijzonder knap of lelijk. Ik was niet het type vrouw dat de aandacht van mannen trok, en dat paste bij me. Zou ik eenzelfde metamorfose ondergaan als Naoko op mijn trouwfoto's?

Die avond maakte ik een wandeling door Shimokita. Het was een warme zomerdag, vroeg in het seizoen, en het was druk op straat. Sinds de spoorlijn ondergronds was gegaan, was de buurt veranderd. De grote, ietwat chaotische markt rond station Shimokita-zawa, waar mijn moeder en ik in mijn jeugd vaak in het weekend aten en dronken, was allang verdwenen. In de tweedehandswinkels lagen naast versleten overhemden, t-shirts en jeans ook gedragen jurken en schoenen van Prada of tassen van Louis Vuitton. Er was een grote Muji-winkel geopend, evenals een nieuw hotel en een biologische supermarkt. Rommel-

markten, kleinere restaurants en bars zoals die van mijn moeder verdwenen geleidelijk.

Later kocht ik een ijsthee en een plak *Baumkuchen* bij de supermarkt vlak bij station Higashi-Kitazawa. Toen ik de winkel verliet, zag ik een man aan de overkant lopen. Hij was opvallend lang, had lang, krullend haar en droeg een donkergrijze jas met capuchon. Hij boog zich licht voorover en had zijn hoofd enigszins ingetrokken, waardoor hij zich kleiner leek te maken dan hij was.

Hij keek mijn kant op en onze blikken ontmoetten elkaar, waarna hij zich meteen weer omdraaide.

Zonder het echt te beseffen had ik Kento-kun weer gezien. Kobayashi Kento-kun. Voor het eerst in dertien jaar.

2

Het was zondag en twee jaar geleden dat mijn moeder gestorven was. Destijds had ik aan haar bed gezeten.

Het jaar daarop had ik haar sterfdag thuis alleen doorgebracht.

Voor dit jaar had ik gepland haar as in zee te verstrooien.

In de zomer gingen we in het weekend af en toe naar Tsujido Beach om te zwemmen, want haar eigen bar was op zondag gesloten. Ze hield van de oceaan, het geluid van de branding en het uitgestrekte strand. Bij Tsujido was het bijzonder breed en het uitzicht op de berg Fuji was adembenemend. Mijn moeder maakte dan een picknick klaar en ik pakte onze zwemkleding in.

Het water was er aangenaam warm en we genoten ervan om samen te zwemmen of op het zand te zitten en naar de surfers te kijken. Ik nam wat tijdschriften mee of las een boek op mijn telefoon en zij staarde gewoon in de verte of slenterde langs de vloedlijn. Soms huppelde ze als een kind of draaide ze pirouettes, alsof ze danste. In de late namiddag kwamen dan

het eten en bier uit haar rugzak tevoorschijn. Ik heb me altijd afgevraagd hoe ze het koel wist te houden, ondanks de hitte. We aten een broodje met eiersalade en ham, tamagoyaki en aardbeien als toetje. Zwijgend zagen we hoe de zon de horizon naderde en in de zee zakte. Op die momenten toonde mijn moeder een lichthartigheid die ik nooit eerder bij haar had gezien.

Een paar dagen voor haar dood vroeg ik haar wat er met haar as moest gebeuren, en ze verzocht me die op zee te verstrooien.

Geen enkele plek was daar meer geschikt voor dan Tsujido. Ik had het al meerdere keren overwogen, maar steeds uitgesteld.

Haar urn stond al twee jaar op het kleine houten ladekastje naast de eettafel. Ernaast had ik een foto van haar neergezet, die was gemaakt op de dag dat haar wijnbar in Shimokita werd geopend. Met een glas rode wijn in haar hand staat ze stralend voor de deur, onder het rode neonlicht. Ze had deze zelf uitgekozen als ‘officiële’ herdenkingsfoto. Elke ochtend zette ik er een klein glaasje rode wijn bij, of ik legde er een kaki of mandarijn bij. ’s Avonds toostte ik in gedachten op haar, en als ik daar zin in had, praatte ik tegen haar. Ik vertelde haar over mijn werk. Over Naoko. Over mijn uitstapjes naar het strand of Inokashira Park, over de lessen met madame Montaigne, mijn vorderingen in het Frans en hoe erg ze gemist werd. De eerste paar maanden had de aanblik van de urn

me vooral verontrust. Ik kon niet begrijpen dat deze gewone, onopvallende witte porseleinen vaas de stofelijke resten van mijn moeder bevatte. Het leek bizar dat iemand die zo wonderbaarlijk, zo bijzonder was, in zo'n eenvoudige, onbeduidende huls paste. Toen zei ik tegen mezelf dat het niet mijn moeder was, alleen haar as. Na verloop van tijd raakte ik eraan gewend. Nu zou ik een leegte voelen als ze er niet meer was. Er was geen regel die voorschreef dat je de as van je moeder moest verstrooien als haar sterfdag twee jaar geleden was. Ik kon die zo lang bij me houden als ik wilde.

Een mens sterft zoals hij of zij geleefd heeft, las ik ooit ergens. Ik weet niet of dat voor iedereen geldt, maar voor mijn moeder wel.

Vanaf de dag van haar diagnose droeg ze haar ziekte dapper. Ik had erop gestaan haar te vergezellen naar de afspraak in het ziekenhuis om de testresultaten te bespreken. Ze luisterde rustig naar de uitleg van de dokter en knikte af en toe zwijgend. Na zijn laatste zin keek hij beschroomd naar zijn bureau. Ze bleef nog even zwijgend zitten. Ze slikte en sloot haar ogen. Ik zag haar lippen en kin trillen. De dokter schoof heen en weer op zijn stoel en klikte met zijn pen. Ik denk dat hij bang was dat mijn moeder haar zelfbeheersing zou verliezen. Hij was niet het type dat daar goed mee om kon gaan. Ik wist echter dat dat niet zou gebeuren. Ik had haar maar één keer in mijn leven zien huilen.

In de twee jaar voor haar dood heeft ze geen enkele keer gevraagd: ‘Waarom ik? Waarom moet ik zo jong sterven? Wat heb ik gedaan om dit te verdienen?’ Ze wist dat daar geen antwoord op was.

Ze accepteerde mijn hulp alleen als er echt geen andere optie was. Ze sprak niet over haar angsten of haar pijn, en ik vroeg er ook niet naar.

Ze ging haar ziekte te lijf met evenveel kracht en discipline als waarmee ze mijn opvoeding op zich had genomen als alleenstaande moeder. En met dezelfde stille vastberadenheid als waarmee ze haar *sunakku* in Nara had gerund en later haar Franse wijnbar in Tokio had geopend. Ze negeerde de adviezen van de dokters net zoals ze de goede raad van haar klanten en wat goede vrienden naast zich neerlegde. Ze bleef wijn, sake en bier drinken, roken, laat naar bed gaan, te weinig slapen en te veel werken. Ze nam een jongere stamgast in dienst als hulp en beperkte de openingstijden in plaats van de zaak te sluiten. Pas een paar dagen voor haar dood vroeg ze me om het bordje TIJDELIJK GESLOTEN WEGENS VAKANTIE op te hangen. Het woord ‘tijdelijk’ had ik er zelf aan toegevoegd.

Ik bewonderde mijn moeder om haar moed.

Haar lichaam werd zwakker, maar haar geest niet. Ze mopperde niet. Ze klaagde niet, zelfs niet toen haar gezondheid achteruitging. De laatste weken voelde het alsof de dood aan haar bed stond en ze keek hem recht in de ogen. Zonder te knipperen. Zonder angst.

Ik weet niet of er iets was wat haar echt bang maakte.

Toen ze besloot te sterven, gebeurde dat sneller dan de arts en de verpleegkundige die voor haar zorgden voor mogelijk hadden gehouden. Ze weigerde te eten of te drinken. Mijn moeder wilde zelf beslissen wanneer ze afscheid van het leven nam.

Na haar dood schreef ik haar ouders een korte brief. Waarschijnlijk zou mijn moeder daar niet mee akkoord zijn gegaan, maar ik vond dat mijn grootouders het recht hadden te weten dat hun oudste dochter er niet meer was. Het was een beleefde, zeer formele brief. Ik heb het zorgvuldig aangepakt. Ik wilde niet dat ze zouden denken dat mijn moeder me slecht had opgevoed. Er kwam geen reactie.

Ik vroeg me af wat ik voor haar kon doen op deze speciale dag. Haar favoriete stukken van Chopin afspelen, ook al zou ik het daar moeilijk mee hebben? Hij was haar geliefde 'Franse' componist, iets wat ze altijd heeft volgehouden, hoe vaak ik haar ook vertelde dat hij niet Frans, maar Pools was.

'Pools? Met die achternaam? Dat geloof je toch zeker niet?' Zo plaagde ze me telkens weer, want ze wist dat ik gelijk had. Op een avond in haar bar legde ze me na een paar glazen wijn uit dat Chopin als geen ander in muziek wist te leggen wat ze haar hele leven al voelde: een onmetelijk, onvervuld verlangen. Ik heb haar die avond, maar ook later, niet gevraagd waar ze naar verlangde. Ik weet niet of ze het ant-

woord zou hebben geweten. Aarzelend sloot ik mijn telefoon aan op de luidspreker en zocht naar Nocturne nr. 8, de vertolking van Maria João Pires. Mijn moeder was dol op de Portugese pianiste. In haar ogen bracht niemand Chopin met zo veel diepgang en emotie.

Ik wachtte even voordat ik op play drukte. Na een paar maten begon ik te huilen. Tranen stroomden over mijn wangen en ik was dankbaar voor de troost die muziek kon bieden.